

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 1958/2020
03.02.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Милибор Несторовић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., коју заступају пуномоћници Душан Михајловић, адвокат из ... и Светислав Пантовић, адвокат из ..., ради укидања службености пролаза, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2489/19 од 02.12.2019. године, у седници одржаној 03.02.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене, изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2489/19 од 02.12.2019. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Рашкој П 419/18 од 11.02.2019. године, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се укине право сталне службености за пролазак пешице и прогон стоке – оваца путем који се у корист повласних парцела тужене кп.бр. .. и .. КО ..., простире преко послужне парцеле тужиоца кп.бр. .. КО ... правцем север-југ и обратно у дужини од 25 м и ширини од 1,20 м, поред саме источне границе послужне парцеле са улазом на јужној страни код тремеће кп.бр. ..., .. и .. КО .. и излазом на северној страни код тремеће кп.бр. ..., .. и .. КО ..., те да је тужена дужна да призна и да се уздржи од даљег коришћења описане службености, као неоснован. Ставом другим изреке обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 142.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2489/19 од 02.12.2019. године, укинута је првостепена пресуда и пресуђено тако што је усвојен тужбени захтев и укинута право сталне службености за пролазак пешице и прогон стоке – оваца путем који се у корист повласних парцела тужене кп.бр. .. и .. КО ..., простире преко послужне парцеле тужиоца кп.бр. .. КО ..., правцем север-југ и обратно у дужини од 25 м и ширини од 1,20 м, поред саме источне границе послужне парцеле са улазом на јужној страни код тремеће кп.бр. ..., .. и .. КО ... и излазом на северној страни код тремеће кп.бр. ..., .. и .. КО ..., те је тужена дужна да призна и да се уздржи од даљег коришћења описане службености. Тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 292.640,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизије (13.01.2020. и 07.02.2020. године) због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је лично поднео одговор на ревизију који није разматран јер у смислу члана 85. став 6. ЗПП, странку у поступку по ванредним правним лековима мора да заступа адвокат, изузев ако је сама адвокат.

Врховни касациони суд је оценио да је ревизија дозвољена по члану 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 55/14), испитао је побијану пресуду у смислу члана 408. наведеног закона и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је власник парцеле број .. КО ... која се води као зграда површине 48 м², воћњак друге класе у површини од 16,13 ари на којој је тужилац саградио и викенд кућу која није легализована. Тужилац у власништву поседује и суседну кп. бр. .. КО ..., њива треће класе површине 18,21 ар. Обе парцеле су ограђене дрвеном оградом, с тим што су на улазу и излазу предметне службености постављене дрвене капије. Тужена је власник кп.бр. .. двориште од 5 ари и воћњак друге класе у површини од 25,36 ари на којој је саграђен објект – зграда површине 35 м² и кп.бр. .. КО ... која се води као двориште површине 4,18 ари на којој је саграђена породична стамбена зграда површине 74 м². Службеност чије се укидање тражи повезује наведене парцеле тужене са парцелама у власништву тужене кп.бр. .. КО ..., воћњак друге класе површине 4,49 ари и кп.бр. .. КО ... њива друге класе у површини од 5,81 ар. Службеност се пружа поред источне границе послужне парцеле тужиоца кп.бр. .. КО ..., правцем север-југ у дужини од 24,17 м, с тим што је од парцеле тужене .. удаљена 19,01 м, што заједно са дужином трасе службености износи укупно 43,65 м. Пут на који тужилац упућује тужену полази од дворишне капије тужене на кп.бр. .. КО ... и иде у правцу севера у дужини од 73 м преко јавног пута који носи ознаку кп.бр. .., а затим скреће у правцу запада такође јавним путем који носи ознаку кп.бр. .. КО .. у дужини од 110 м до улазне колске капије на кп.бр. .. КО ... власништво тужене у укупној дужини од 183 м. Тужена је јавни пут користила за улазак у повласну парцелу трактором и другом механизацијом будући да је оспособљен за саобраћај тако што је једним делом посут макадамом а у другом делу асфалтиран.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да нису испуњени услови за укидање службености пролаза јер службеност није постала непотребна за коришћење повласног добра, без обзира на постојање јавног пута, будући да је тужилац део своје кп.бр. .. претворио у кућни плац изградњом новог објекта – викенд куће која је удаљена од спорног пролаза 30 до 40 м, док преостали део парцеле користи као раније, па службеност не представља оптерећење за послужну парцелу, нити је тужиоцу повређено право на несметано уживање имовине и породични мир, тим пре што тужилац не живи у овом објекту већ повремено долази.

Другостепени суд је укинуо првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев, оцењујући да предметна службеност није више неопходна за коришћење повласног добра у целини јер парцеле тужене имају директан излаз на јавни пут који је тужена користила за улазак у повласне парцеле трактором и другом механизацијом. Чињеница да је тај пут дужи од предметне службености и да је туженој, која је у позним годинама, прикладније и удобније да за пролаз пешице користи предметну службеност нису од утицаја јер се не ради о личној службености, већ о стварној службености пролаза где се цене неопходне потребе за коришћење повласног добра, а не личне потребе њеног власника. Послужна парцела у власништву тужиоца се користи као двориште са ограђеном окућницом па начело рестрикције службености и непостојање других нарочитих разлога за коришћење повласног добра указују на испуњеност услова за укидање предметне службености у смислу члана 58. став 2. Закона о основама својинскоправних односа.

Врховни касациони суд налази да је изнето становиште другостепеног суда засновано на правилној примени материјалног права.

Према члану 58. став 2. Закона о основама својинскоправних односа власник послужног добра може захтевати да престане право стварне службености када она постане непотребна за коришћење повласног добра или када престану други разлози због којих је она заснована, а по члану 50. став 1. истог закона стварна службеност се врши на начин којим се најмање оптерећује послужно добро (начело рестрикције службености). Право власника послужног добра да тражи укидање службености извире из основног начела да се службеност има вршити на начин који најмање оптерећује послужно добро и да мора имати разумну сврху на шта указује и одредба члана 6. Закона о основама својинскоправних односа, да се на ствари на којој постоји право својине може засновати право службености под условима одређеним законом, те да је забрањено вршење тог права противно циљу због кога су законом установљена или призната.

Правилно је другостепени суд закључио да су се у ситуацији када тужена има могућност да користи јавни пут за долазак до својих парцела, стекли услови за престанак права службености пролаза из члана 58. став 2. Закона о основама својинскоправних односа, јер је она постала непотребна за коришћење повласног добра, руководећи се такође и начелом рестрикције прописаним у члану 50. став 1. истог закона.

Нису основани ревизијски наводи тужене да је другостепени суд погрешно применио материјално право укидањем права стварне службености пролаза, указивањем на дужину пута који се простире трасом јавног пута, као и да предметна службеност не оптерећује послужно добро имајући у виду њен положај и удаљеност од постојећих објеката тужиоца. У конкретном случају, тужиља је власник повласног добра које има излаз на јавни пут. Критеријуми који се примењују код оцене услова за укидање стварне службености односе се превасходно на економску сврсисходност, потребу и оправданост, гледано са становишта могућности редовног коришћења и употребе непокретности у чију корист службеност постоји. Укидање постојећег

пролаза нема за последицу промену дотадашњег начина употребе повласног добра и његове намене, јер повласно добро (кп.бр. .. и .. КО ...) има директан излаз на јавни пут који тужена користи за улазак трактором и другом механизацијом будући да је оспособљен за саобраћај. Наводима ревизије да је тужилац на парцели број .. КО ... (послужно добро) саградио викенд кућу која није легализована, не доводе у сумњу правилност чињеничног закључка другостепеног суда о намени и природи послужног добра, имајући у виду преостале наводе ревизије да на тој парцели од раније постоји укњижена зграда тужиоца површине 48 м², те да једним делом представља кућни плац, а другим делом воћњак који представља окућницу укупне површине од 16,13 ари. Правило о рестрикцији службености има у виду да је службеност оптерећење за власника ствари на којој она постоји и зато када службеност постоји на парцели која се користи као двориште са ограђеном окућницом она постаје непотребни терет у ситуацији када постоји одговарајућа веза пролаза и прилаза повласном добру јавним путем.

Правилно је одлучено и о трошковима поступка применом чланова 153. и 154. ЗПП.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић